

«Είδη γραμματισμών, εισαγωγή στην ιστορική εκπαίδευση και τεχνολογίες της πληροφορίας»

Θεωρητική προσέγγιση της έννοιας των πολυγραμματισμών. Εστίαση στον ιστορικό γραμματισμό στην προσχολική αγωγή και εκπαίδευση. Σύνδεση με τις τεχνολογίες της πληροφορίας.

«Πρώιμος Γραμματισμός» “Early Literacy” (Gee, 2003, Nutbrown, 2006)

Ο όρος παραπέμπει σε εκπαιδευτικές στρατηγικές και διαδικασίες οι οποίες ενδιαφέρονται να αναπτύξουν ικανότητες και δεξιότητες στα παιδιά από το νηπιαγωγείο και τις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου.

Παραπέμπει στην ανάπτυξη μιας δημιουργικής και λειτουργικής σχέσης ανάμεσα στις κοινωνικές αλλαγές που συντελούνται παγκόσμια και στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Είδη γραμματισμών

- ❖ Γλωσσικός γραμματισμός
 - ❖ Πολυγραμματισμοί
 - ❖ Ψηφιακός γραμματισμός
- ❖ Πληροφοριακός, πληροφορικός γραμματισμός
 - ❖ Γραμματισμός στα μέσα μαζικής ενημέρωσης (media literacy)
 - ❖ Οπτικός γραμματισμός (visual literacy)
 - ❖ Ιστορικός γραμματισμός

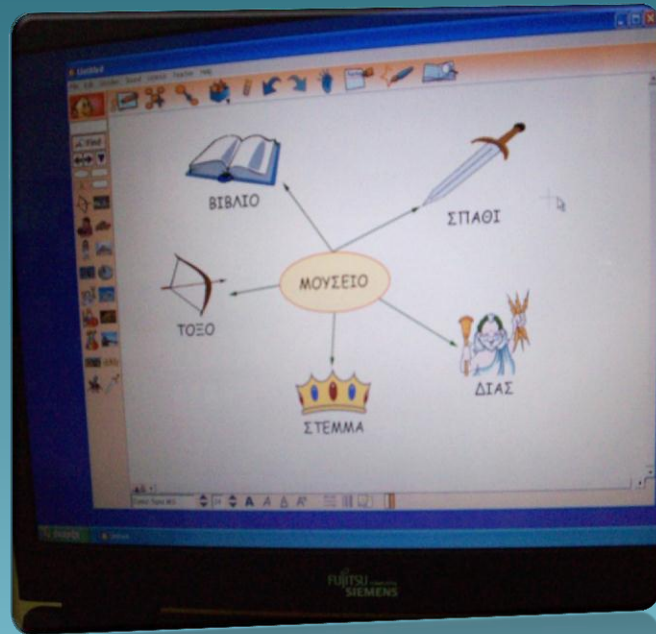
«Επιστημονικός γραμματισμός» “Science-literacy” (Hanauer, 2006, Yore & Treagust, 2006)

Ο «επιστημονικός γραμματισμός» αξιοποιεί σημαντικά στοιχεία των επιστημών με στόχο την ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων στη σκέψη των παιδιών.

Σημαντικά σημεία ανάπτυξης αυτού του είδους του γραμματισμού θεωρούνται:

- ❖ Η κατανόηση του ρόλου της απόδειξης και του εμπειρικού πειραματισμού.
- ❖ Η διεύρυνση των αντιληπτικών ικανοτήτων (αναγνώριση, χρήση και αξιοποίηση πολλών και ποικίλων πληροφοριών με σκοπό την ανάπτυξη ικανοτήτων επίλυσης προβλημάτων).
- ❖ Η κατανόηση των σταδίων που διαδέχεται το ένα το άλλο στην επιστήμη ως μία διαρκώς εξελισσόμενη διαδικασία.
 - ❖ Η ανάπτυξη της συστηματικής παρατήρησης.
 - ❖ Η ανάπτυξη της συμπερασματικής (επαγωγικής) σκέψης.
- ❖ Η εστίαση στην διερεύνηση νοητικών κατασκευών και δομών.
 - ❖ Η ανάπτυξη «παραδοσιακών» ικανοτήτων γραμματισμού (ανάγνωσης και γραφής, προφορικού λόγου, ορθογραφίας, έκφρασης, κατανόησης διαφορετικών ειδών κειμένου).

Ιστορικός γραμματισμός.

Στοιχεία ανάπτυξης ιστορικού γραμματισμού στο πρωτοβάθμιο σχολείο:

- ❖ Η κατανόηση της ιστορίας ως επιστήμης και της δομής της
- ❖ Η γνώση και η κατανόηση της σημασίας ιστορικών γεγονότων και φαινομένων
- ❖ Η εξοικείωση με διερευνητικές μεθόδους, η ανάπτυξη της ικανότητας επίλυσης προβλήματος, η ανάπτυξη κριτικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων, η ανάπτυξη συμπερασματικής, επαγωγικής σκέψης.
- ❖ Η ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων.

Η εισαγωγή παιδιών νηπιαγωγείου και πρώτων τάξεων δημοτικού σχολείου στην ιστορική εκπαίδευση ως πρώιμο στάδιο ιστορικού γραμματισμού.

Στοιχεία ανάπτυξης πρώιμου ιστορικού γραμματισμού στο νηπιαγωγείο:

- ❖ Η προσέγγιση της έννοιας του ιστορικού χρόνου με κατάλληλο για την ηλικία των παιδιών τρόπο: ανάπτυξη σχετικού λεξιλογίου για το χρόνο, η προσέγγιση της έννοιας διαμέσου της διαδοχής των γενεών, η δημιουργία χρονικών περιόδων, η χρήση και αξιοποίηση χρονικών γραμμών, η αξιοποίηση προσωπικών αναπαραστάσεων, εμπειριών και ιδεών από το βιωμένο από τα ίδια τα παιδιά παρελθόν, η τοποθέτηση γεγονότων σε σειρά, η συνειδητοποίηση της αρχής της μέσης και του τέλους μιας αφήγησης.
 - ❖ Η εξοικείωση με τις πηγές (τα ίχνη που οι ανθρώπινες δραστηριότητες αφήνουν στο χρόνο). Γνωριμία, παρατήρηση, διερεύνηση, συζήτηση, επίλυση προβλημάτων, παιχνίδια.

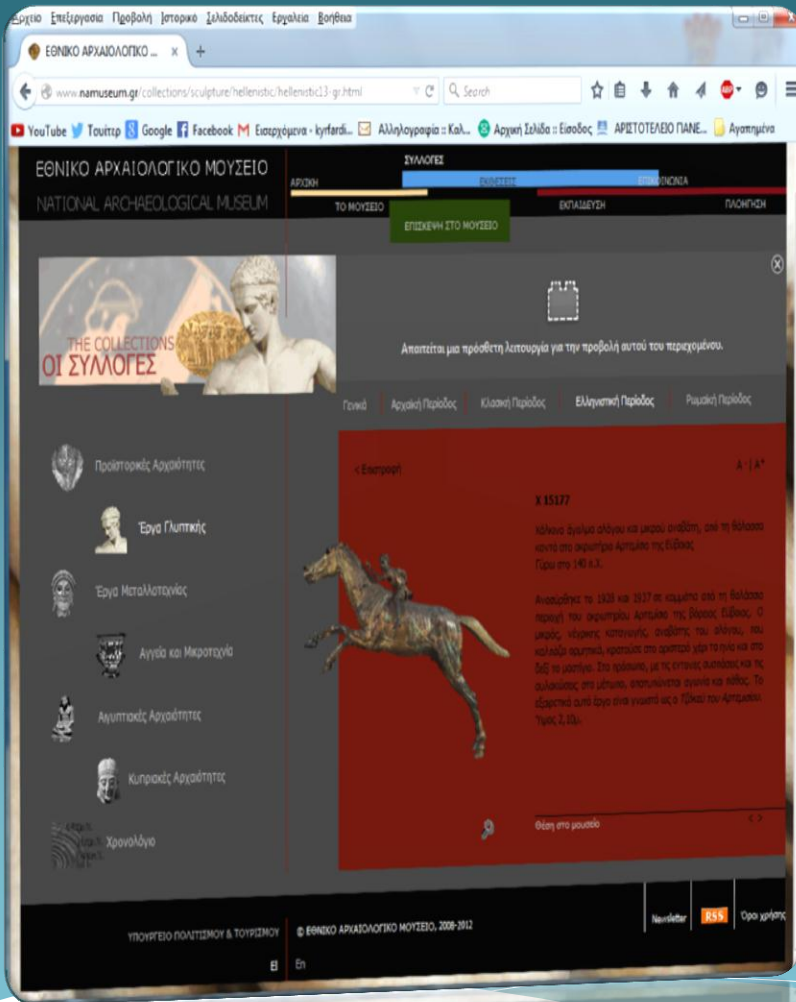
«Ηλεκτρονικός ιστορικός γραμματισμός»

Η σύζευξη ιστορικού και ψηφιακού γραμματισμού μας δίνει εργαλεία και δυνατότητες προσέγγισης του ιστορικού παρελθόντος.

- ❖ Χρήση του διαδικτύου.
- ❖ Αξιοποίηση ηλεκτρονικών εργαλείων για την συγκέντρωση και την ανάκληση ιστορικών πληροφοριών.
- ❖ Αξιοποίηση πολυμεσικών εφαρμογών.
- ❖ Δημοσιοποίηση και επικοινωνία της ιστορικής σύνθεσης.

Πρώιμος ιστορικός ηλεκτρονικός γραμματισμός στο νηπιαγωγείο

Δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων με κεντρικό άξονα την αξιοποίηση ιστοσελίδων για τη γνωριμία των μικρών παιδιών με μνημεία-σύμβολα, την γνωριμία τους με την πολιτιστική κληρονομιά και το ιστορικό παρελθόν.

Συμπεράσματα

Η ανάπτυξη εκπαιδευτικών σεναρίων με ιστορικό προσανατολισμό και ειδικών λογισμικών θα ενισχύσει την επιστημονική συζήτηση και έρευνα και θα προσφέρει εκπαιδευτικές ευκαιρίες στα μικρά παιδιά για την καλύτερη μετάβασή τους στο δημοτικό σχολείο.

Θα εμπλουτίσει, επίσης, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων στη σκέψη των παιδιών, ώστε να βοηθηθούν στην κατανόηση ειδικών διδακτικών αντικειμένων όπως η ιστορία, σε ένα επόμενο στάδιο, στο δημοτικό σχολείο.